

PHẦN I: ĐẶT VẤN ĐỀ

1. Lý do, tính cấp thiết để tiến hành sáng kiến:

Môn Mỹ thuật là môn học hướng tới các giá trị về thẩm mỹ, về truyền thống văn hóa, lịch sử. Mỹ thuật là một loại hình nghệ thuật ra đời từ rất sớm của loài người. Bằng sự khai thác tác dụng các yếu tố không gian như hình khối, đường nét, màu sắc vv... làm phương tiện diễn đạt và truyền cảm, lấy việc gây cảm hứng thị giác làm mục đích truyền đạt. Do vậy, Mỹ thuật còn được gọi là nghệ thuật của thị giác hay nghệ thuật của không gian. Mỹ thuật là nghệ thuật của con mắt (nghệ thuật thị giác) nhìn thấy cái đẹp. Cái đẹp đã trở thành một nhu cầu cần thiết của cuộc sống con người. Ngày nay, khi cuộc sống ngày càng phát triển cao, thì việc dạy học cho con người hiểu và biết về cái đẹp của nghệ thuật, tự mình tạo ra cái đẹp đã góp phần đáng kể vào việc phát triển kinh tế quốc dân. Chính vì vậy việc dạy học Mỹ thuật ở cấp tiểu học là cần thiết.

Dạy Mỹ thuật ở giáo dục tiểu học là cần thiết cho mỗi quốc gia. Một vài năm gần đây việc quan tâm giáo dục toàn diện cho học sinh là một vấn đề quan trọng. Chính vì vậy trong công tác giáo dục luôn được sự quan tâm của nhà nước và toàn xã hội, nhất là giáo dục ở bậc tiểu học. Trước đây học sinh chỉ được học các môn văn hoá là chính nên các môn học năng khiếu chưa được quan tâm. Nhất là học sinh ở nông thôn lại càng ít được học, không như học sinh ở thành phố và thị xã, ngay từ khi con nhỏ các em đã được bố mẹ quan tâm và bồi dưỡng về môn năng khiếu. Các em được học vẽ, học Mỹ thuật ngay từ khi còn nhỏ, vì nó phát huy khả năng tư duy, óc sáng tạo của các em ngay từ khi các em biết nhận thức, biết cảm nhận cái đẹp ngay từ khi còn nhỏ.

Vậy để giúp các em hình thành các kĩ năng thực hành Mỹ thuật cơ bản, từ những kĩ năng cơ bản ấy các em vừa được học, vừa được thỏa sức sáng tạo để vẽ, để thể hiện trí tưởng tượng phong phú của mình trên các chất liệu khác nhau và để tạo ra tác phẩm mỹ thuật đẹp của chính các em. Chính vì vậy việc đổi mới phương pháp trong dạy và vận dụng các kĩ thuật dạy học giúp các em học sinh học tốt môn mỹ thuật là cần thiết. Xuất phát từ những suy nghĩ trên và bản thân tôi đã nhiều năm trực tiếp giảng dạy môn Mỹ thuật tại trường tiểu học nên tôi chọn viết đề tài : ***Một số biện pháp và kĩ thuật dạy học nhằm giúp học sinh học tốt môn mỹ thuật lớp 3.***

2. Mục tiêu nghiên cứu của đề tài, sáng kiến.

Để hình thành, phát triển năng lực sáng tạo và ứng dụng thẩm mỹ nhằm giúp học sinh phát huy trí tưởng tượng, tính sáng tạo trong mọi hoạt động học tập nói chung và trong các hoạt động thực hành Mỹ thuật nói riêng. Giáo viên cần sử dụng các phương pháp và các kĩ thuật dạy học tốt phù hợp để tổ chức các giờ học mỹ thuật sinh động, gây hứng thú giúp học sinh tích cực tham gia học tập và thi đua học tập tốt.

Học sinh học tốt Mỹ thuật, hình thành kĩ năng thực hành tốt giúp các em làm giàu cảm xúc thẩm mỹ trong cuộc sống, các em sẽ biết yêu quý thiên nhiên, có ý thức bảo vệ môi trường, biết lựa chọn những hình ảnh đẹp để đưa vào sản phẩm mỹ thuật. Ngoài ra các em còn biết vận dụng, tận dụng những vật liệu - phế liệu

bỏ đi để đưa vào tác phẩm của mình, từ đó các em biết làm đẹp cho cuộc sống, biết đưa những hình ảnh chưa đẹp để phản ánh và phê phán những hành động chưa đẹp như: xả rác thải bừa bãi, hành động làm ô nhiễm môi trường, ô nhiễm không khí, chặt phá rừng, hay những hành vi đi xe phóng nhanh quá tốc độ, vượt đèn đỏ vi phạm luật giao thông...

Như vậy có thể thấy dạy học Mỹ thuật là hình thành rất nhiều kỹ năng khác như: Kỹ năng quan sát- nhận thức, kỹ năng phân tích và đánh giá trong các hoạt động dạy và học. Từ đó học sinh được cung cấp thêm nhiều những kiến thức về nhiều các môn học khác nhau và được rèn kỹ năng cơ bản về hoạt động thực hành các môn học thật phong phú.

3. Thời gian, đối tượng, phạm vi nghiên cứu.

3.1: Thời gian đề tài sáng kiến và áp dụng:

Thời gian: Đề tài được thực hiện từ tháng 9 năm 2023 đến tháng 5 năm 2024.

3.2: Đối tượng nghiên cứu: Áp dụng cho học sinh lớp 3 của nhà trường.

3.3: Phạm vi nghiên cứu: Nghiên cứu nội dung sách giáo khoa Mỹ Thuật Chân Trời Sáng Tạo lớp 3(Bản 1), sách giáo viên Mỹ thuật lớp 3, chương trình của môn Mỹ thuật lớp 3.

3.4: Các phương pháp nghiên cứu.

- Phương pháp quan sát.
- Phương pháp trực quan.
- Phương pháp vấn đáp, gợi mở.
- Phương pháp dạy học theo dự án - nhóm.
- Phương pháp sử dụng trò chơi hỗ trợ nội dung.
- Phương pháp luyện tập thực hành.
- Phương pháp tiếp cận theo chủ đề.

PHẦN HAI: NỘI DUNG CỦA SÁNG KIẾN

I/ HIỆN TRẠNG CỦA VẤN ĐỀ.

Ở Việt Nam hiện nay việc giáo dục thẩm mỹ đã được Đảng, Nhà nước, ngành Giáo dục coi trọng và quan tâm - giáo dục từ lứa tuổi mẫu giáo đến các cấp tiểu học, trung học cơ sở, trung học phổ thông, cho tới các trung tâm, các trường nghệ thuật, các trường Mỹ thuật. Việc giáo dục thẩm mỹ ở nhà trường được tiến hành trong giờ học Mỹ thuật. Việc học Mỹ thuật đối với học sinh tiểu học là một hoạt động sáng tạo, tự tạo do đó giáo viên là người hướng dẫn cho học sinh cách nhìn nhận, cách sáng tạo trong thực hành để các em phát triển óc sáng tạo và trí tưởng tượng đồng thời nâng cao sự hiểu biết về kiến thức và các giá trị đạo đức, góp phần tạo dựng môi trường thẩm mỹ cho xã hội. Học Mỹ thuật là nhằm giáo dục học sinh trở thành những con người phát triển toàn diện về Đức - Trí - Thể – Mỹ. Đáp ứng nhu cầu thẩm mỹ ngày càng cao của xã hội.

Năm học 2021-2022 theo sự chỉ đạo của bộ giáo dục lấy ý kiến để góp ý cho thay sách lớp 3. Năm học 2022-2023 bộ sách Chân trời sáng tạo bản 1- Mỹ thuật lớp 3 được thay thế bộ sách cũ, và được chọn dạy trong chương trình mỹ thuật cấp tiểu học. Trường tiểu học Phú Phương đã chọn bộ sách mỹ thuật chân trời sáng tạo bản 1 để dạy. Môn mỹ thuật đã được bộ giáo dục áp dụng dạy và

học theo phương pháp mới, theo định hướng phát triển năng lực và phẩm chất cho học sinh.

Môn Mỹ thuật lớp 3 có 6 chủ đề, mỗi chủ đề được chia thành các bài học có nội dung khác nhau, nhưng trong cùng một chủ đề thì nội dung bài có sự thống nhất xuyên suốt và có sự liên kết nhau. Có 6 chủ đề chia thành 18 bài học, trung bình mỗi bài có 2 tiết, bài cuối cùng là 1 tiết, tổng là 35 tiết cả năm học. Mỗi chủ đề, mỗi bài học lại được áp dụng, vận dụng những phương pháp, hình thức tổ chức học tập và các kĩ thuật dạy học khác nhau.

Học mỹ thuật ở các năm học trước đa số các tiết học chỉ được thực hiện vẽ trên giấy, còn việc sử dụng các chất liệu khác thì có nặn đất, xé dán nhưng vận dụng và sử dụng ít. Học Mỹ thuật bây giờ nhằm phát triển năng lực, phẩm chất cho học sinh, thì các em học sinh được chủ yếu được học thực hành nhiều, được trải nghiệm trên mọi hình thức và chất liệu khác nhau để tạo ra sản phẩm mỹ thuật đẹp theo ý thích.

Vậy để dạy cho học sinh học tốt Mỹ thuật, hình thành các kĩ năng thực hành là điều rất cần thiết. Nhất là đối với học sinh lớp 3, các em vừa mới ở lớp 2 lên nên chưa có đủ các kĩ năng thực hành tốt mà các em học Mỹ thuật chủ yếu là thực hành vẽ, tạo sản phẩm. Và thực tế cho thấy các em học sinh chưa hình thành những kĩ năng cơ bản để thực hành các sản phẩm Mỹ thuật sao cho nhanh, sao cho đẹp... Những bài vẽ tranh theo chủ đề, hay các sản phẩm mỹ thuật của các em mới chỉ làm được đúng nội dung, ít em có bài vẽ sáng tạo, có sản phẩm mỹ thuật sáng tạo và các sản phẩm chưa áp dụng được vào thực tiễn cuộc sống.

Dạy học sinh hình thành tốt kĩ năng thực hành các em sẽ chủ động trong học tập, biết chọn nội dung phù hợp, biết tận dụng thời gian, vận dụng các vật liệu phế liệu và sáng tạo trong học tập. Khi học sinh chủ động trong học tập sẽ giúp các em phát triển óc sáng tạo, trí tưởng tượng, đồng thời nâng cao sự hiểu biết về kiến thức môn Mỹ thuật. Từ đó các em sẽ có sự hiểu biết hơn về cuộc sống, từ đó tạo điều kiện cho các em có ý thức tìm hiểu về thế giới xung quanh, các em sẽ biết vận dụng vào thực tiễn nhiều hơn.

Như vậy để nâng cao chất lượng, hiệu quả học tập tốt cho các em học sinh lớp 3 trong môn Mỹ thuật. Tôi chọn viết đề tài: **Một số biện pháp và kĩ thuật dạy học nhằm giúp học sinh học tốt môn mỹ thuật lớp 3.**

II/ GIẢI PHÁP THỰC HIỆN SÁNG KIẾN ĐỂ GIẢI QUYẾT VẤN ĐỀ.

A. KHẢO SÁT THỰC TẾ.

1. Tổng số đối tượng học sinh khối 3 được khảo sát.

Học sinh khối 3 được chia làm 3 lớp: 3A, 3B, 3C, lớp 3A có 28 em, 3B có 31 em, 3C có 36 em, tổng số có 95 em học sinh, trong đó có 41 em là nữ, 54 nam. Qua thực tế nhiều năm giảng dạy tôi thấy các em nữ chăm chỉ hơn học sinh nam, chỉ có một số ít học sinh nam là có ý thức thích học vẽ còn lại chưa có ý thức tự giác học. Nhưng với phương pháp học mới tôi thấy các em nam rất hào hứng và sáng tạo trong vẽ tranh, sáng tạo các sản phẩm Mỹ thuật trên các chất liệu khác như bìa giấy, nặn đất, cắt dán giấy màu.... Còn các em nữ đã biết thể hiện sự khéo léo trong tìm nội dung đề tài, tìm vật liệu phù hợp với mỗi bài học.

2. Thực trạng và một số khó khăn của học sinh lớp 3.

Học mỹ thuật nói chung và đặc biệt học mỹ thuật ở lớp 3 các em học sinh học chủ yếu là hoạt động thực hành. Học sinh vẽ bài, tạo hình sản phẩm, tìm hiểu tác phẩm, tiếp xúc với một số chất liệu mới nhiều hơn và biết sử dụng, vận dụng các kiến thức để đưa vào tranh, vào sản phẩm mỹ thuật theo đúng nội dung yêu cầu của chủ đề và phù hợp với khả năng hiểu biết, cảm thụ riêng, không sao chép, không rập khuôn theo những mẫu có sẵn, nên một số khó khăn các em thường hay gặp là:

+ Học sinh chưa hiểu rõ được yêu cầu cần đạt cũng như chưa xác định được nội dung chính yêu cầu của mỗi bài.

+ Học sinh chưa biết sắp xếp những hình ảnh chính, phụ đề, các chi tiết thêm bớt để làm rõ nội dung chính của bài học.

+ Học sinh chưa biết lựa chọn những dụng cụ phù hợp, chọn các phế liệu - vật liệu tái chế phù hợp để làm các sản phẩm.

+ Học sinh chưa biết cách xây dựng kế hoạch và phân công các cá nhân trong nhóm, trong tổ để thực hiện các nhiệm vụ học tập phù hợp với năng lực và với mỗi nội dung bài học.

Bởi vậy tôi phải lựa chọn nhiều biện pháp đổi mới và kết hợp với một số kỹ thuật dạy học để giúp các em thực hành làm bài tốt, giúp các em học sinh học tự tin và học tốt môn mỹ thuật lớp 3.

B. TÌM HIỂU ĐÁNH GIÁ HỌC SINH THEO THÔNG - KHẢO SÁT CHẤT LƯỢNG ĐẦU NĂM.

1. Nhận xét - Đánh giá học sinh theo thông tư 27.

* **Đánh giá theo ba mức độ** : + Hoàn thành tốt

+ Hoàn thành

+ Chưa hoàn thành.

* **Mức 1: Hoàn thành tốt:** Cá nhân học sinh, nhóm học sinh có sự tương tác - phối kết hợp tốt trong nhóm, tự giác làm bài tốt, đạt được mục tiêu và yêu cầu cần đạt của bài học, của chủ đề. Bài vẽ, các sản phẩm mỹ thuật có nhiều sáng tạo và thể hiện được cảm xúc riêng của người học trong từng bài vẽ, trong từng sản phẩm mỹ thuật. Có ý thức học tập tốt, hoàn thành bài tại lớp.

* **Mức 2: Hoàn thành:** Học sinh, nhóm học sinh cũng đạt được một số yêu cầu cần đạt của mục tiêu bài học. Nhưng bài vẽ chưa có sự sáng tạo, chưa thể hiện được cảm xúc riêng của người học. Bài vẽ - sản phẩm mỹ thuật chỉ dừng lại là sản phẩm đơn giản, bài vẽ chỉ vẽ được những hình ảnh đơn lẻ chưa có sự liên kết các hình ảnh chính phụ, màu sắc chưa có đậm nhạt, chưa làm rõ được nội dung của toàn bài.

* **Mức 3: Chưa hoàn thành:** Học sinh chưa đạt được yêu cầu cần đạt của bài học đề ra.

2. Số liệu điều tra trước khi chưa thực hiện đề tài.

Có Thể thấy rõ chất lượng học sinh qua bảng khảo sát dưới đây, khi tôi cho học sinh thực hành vẽ tranh theo chủ đề khi chưa áp dụng đề tài, sáng kiến như sau:

Đề khảo sát: Bài 2: Những người bạn thân thiện. (Học sinh vẽ tranh)

Lớp	Tổng số HS	Hoàn thành tốt		Hoàn thành		Chưa hoàn thành	
		Số HS	%	Số HS	%	Số HS	%
3a	28	2	7,1	16	57,1	10	35,8
3b	31	3	9,7	20	64,5	8	25,8
3c	36	6	16,7	23	63,9	7	19,4
Tổng	95	11	11,6	59	62,1	25	26,3

Bảng khảo sát chất lượng khi chưa thực hiện đề tài.

Dựa vào bảng khảo sát thực tế trên cho thấy học sinh chưa hoàn thành bài tổng toàn khối là 26,3%, số học sinh hoàn thành tốt thì ít. Qua bài khảo sát này cho thấy nhiều học sinh chưa biết cách chọn nội dung bài, chưa theo đúng chủ đề bài học, còn chưa nói đến vẽ đẹp, vẽ có sáng tạo và tạo ra các sản phẩm bằng các chất liệu khác lại càng khó. Vậy để giúp học sinh được học tập, được trải nghiệm với các phương pháp dạy học mới một cách tốt nhất và hiệu quả nhất; Tôi đã phân loại học sinh để áp dụng các biện pháp dạy học khác nhau cho phù hợp với từng học sinh. Phân công, chia nhóm hỗ trợ nhau trong học tập. Như vậy để nâng cao hiệu quả, giúp học sinh học tốt môn Mỹ thuật, giáo viên đòi hỏi phải có phương pháp, biện pháp dạy học tốt. Áp dụng có hiệu quả các biện pháp đổi mới để học sinh hình thành các kỹ năng thực hành vì có kỹ năng thực hành tốt các em sẽ hứng thú học tập hơn. Môn học Mỹ thuật phần thực hành nó mang tính tổng hợp, sáng tạo hay nói cách khác là tính chất toàn diện. Giáo viên phải lựa chọn các biện pháp, kỹ thuật có tính hệ thống để học sinh, nhóm học sinh hoàn thành tốt nội dung bài học của mỗi chủ đề. Và quan trọng hơn cả là để gây hứng thú học tập cho học sinh, kích thích học sinh yêu thích môn học thực sự. Từ đó giúp các em tự mình sáng tạo ra những bài vẽ, tác phẩm Mỹ thuật, sản phẩm mỹ thuật đẹp và sáng tạo.

C. NHỮNG BIỆN PHÁP VÀ KỸ THUẬT THỰC HIỆN ĐỂ GIÚP CHO HỌC SINH HỌC TỐT MÔN MỸ THUẬT LỚP 3.

1. Biện pháp 1: Đặt câu hỏi gợi mở giúp học sinh hiểu được rõ nội dung yêu cầu của bài học.

Môn Mỹ thuật lớp 3 có 6 chủ đề, gồm 18 bài học, mỗi bài được thực hiện trong thời gian là 2 tiết, bài cuối cùng năm học là 1 tiết. Chính vì vậy việc biện pháp gợi mở giúp học sinh nắm bắt được yêu cầu cần đạt của mỗi bài là quan trọng, khi các em đã nắm bắt được yêu cầu của bài học thì việc tìm và chọn nội dung, chất liệu để thực hiện làm bài và hoàn thiện bài sẽ dễ dàng hơn. Đây sẽ là bước tiền đề giúp các học sinh xác định đúng trọng tâm nội dung của bài học hay để làm sản phẩm mỹ thuật theo đúng yêu cầu bài học.

Biện pháp gợi mở rất quan trọng, bởi gợi mở cho học sinh nắm được yêu cầu, mục tiêu của bài học, của chủ đề chung, học sinh sẽ hình thành kỹ năng tìm và chọn được nội dung phù hợp với yêu cầu của bài. Học sinh chọn được

nội dung để thực hiện là quan trọng, nhưng thực hiện sao cho phù hợp với mỗi khả năng của mỗi học sinh là cũng rất khó. Có thực hiện được tốt phần này thì các em mới có thể hoàn thành tốt nội dung bài tập của mình. Việc gợi mở được thực hiện bằng các hình thức sau:

- Bằng cách đặt câu hỏi gợi mở theo nội dung bài học, theo trí nhớ, trí tưởng tượng của các em.
- Bằng tranh ảnh, hình khối hay bài vẽ tranh, sản phẩm của học sinh năm trước.
- Bằng cách so sánh các sự vật, hiện tượng, đồ dùng - đồ vật, màu sắc...
- Bằng các thí nghiệm nhỏ có tính chất đặc trưng của bộ môn như: Pha trộn các màu cơ bản tạo ra màu thứ cấp, tạo các mô hình sản phẩm,...
- Thông qua các cuộc đi thăm quan trải nghiệm thực tế và các hoạt động tập thể ngoài trời do nhà trường tổ chức....

Tất cả các gợi ý ở trên là không thể thiếu trong dạy học Mỹ thuật và rất cần thiết đối với người học để thực hành tốt mỗi bài học. Từ những vốn hiểu biết có sẵn của học sinh, giáo viên dựa vào đó để gợi mở thêm cho các em sao cho phù hợp với mỗi em. Bởi ở mỗi em lại có những hạn chế về năng khiếu khác nhau, rất ít hoặc là không có.

Ở mỗi chủ đề, mỗi dạng bài học lại có nội dung khác nhau, nên việc gợi mở cho các em chọn nội dung, nắm bắt được rõ yêu cầu cần đạt của chủ đề là rất rộng, học sinh có thể có nhiều lựa chọn khác nhau, không ai giống ai. Bởi mỗi chủ đề, mỗi bài học các em có thể chọn vẽ tranh, xé dán giấy, tạo tranh đất nặn, tạo hình hai chiều-ba chiều bằng các chất liệu khác nhau để tạo ra các sản phẩm mỹ thuật đẹp khác nhau.

Ví dụ ở Chủ đề 2: Mùa thu quê em; có 3 bài học, ở mỗi bài học lại có các yêu cầu khác nhau, các em sẽ có nhiều hình thức thể hiện khác nhau:

- Bài 1: Mặt nạ Trung thu. Các con thể hiện bằng cách vẽ và cắt dán để tạo dáng mặt nạ.

Ở bài này tôi gợi mở: Con chọn vật liệu gì và con tạo mặt bằng cách nào?

- Bài 2: Vui tết Trung thu.

Tôi gợi mở cách chọn nội dung: Con sẽ chọn nội dung nào để vẽ tranh về hoạt động vui trong đêm Trung thu.

- Bài 3: Phong cảnh mùa thu.

Các sản phẩm mỹ thuật được tạo từ lá cây thể hiện nội dung gì? Ngoài làm sản phẩm bằng lá cây, con sẽ tìm chọn vật liệu gì để làm tạo bức tranh phong cảnh mùa thu.

Như vậy bằng các câu hỏi gợi mở sẽ tạo ra nhiều cách làm, nhiều hướng giải quyết cho các em lựa chọn và sáng tạo khác nhau. Với mỗi cá nhân học sinh tôi lại sử dụng các câu hỏi gợi mở khác nhau cho từng học sinh, thông qua các tranh ảnh minh họa hay bài vẽ, sản phẩm mỹ thuật các em đã được xem:

+ Vậy em sẽ chọn nội dung nào để thực hiện, em chọn chất liệu gì và cách thực hiện như thế nào?

+ Hai bài vẽ này giống nhau hay khác nhau ở chỗ nào?(Khác nhau về chất liệu, bố cục hay màu sắc...?)

+ Em sẽ dự định làm thêm gì, điều chỉnh gì cho sản phẩm hoàn thiện hơn?

+ Em thích bài vẽ, sản phẩm nào nhất ? Vì sao?

Như vậy, phương pháp gợi mở nó mang tính khích lệ, động viên, sao cho mỗi học sinh cảm thấy mình cần phải suy nghĩ, tìm những nội dung phù hợp với yêu cầu của bài, của chủ đề và phù hợp với khả năng và cảm nhận của các em trong mỗi dạng bài học khác nhau. Theo tôi, đây là một biện pháp mang lại hiệu quả tốt cho mỗi bài học, vì nó phù hợp với đặc trưng của mỹ thuật là tạo ra cái đẹp muôn màu, muôn vẻ, đồng thời nó phù hợp với năng lực của mỗi học sinh.

2. Biện pháp 2: Thực hành làm việc theo nhóm.

Môn Mỹ thuật ở cấp tiểu học lấy giáo dục thẩm mỹ làm nhiệm vụ chủ yếu, đặc thù của môn học là phát huy tích cực cá nhân, thể hiện cái tôi, cái riêng của từng học sinh..., nhưng với lứa tuổi học sinh tiểu học để thể hiện đầy đủ một vấn đề, cụ thể để hoàn thiện một sản phẩm mỹ thuật trong thời gian quy định từ 35 đến 40 phút các em phải hiểu và nắm bắt được rõ nội dung yêu cầu của bài học. Với những dạng bài có nội dung yêu cầu cao, nếu để một cá nhân làm bài thì việc hoàn thành là rất khó, còn nếu có hoàn thành thì cũng chỉ ở mức độ quá sơ sài, chưa đạt yêu cầu tối thiểu chung của bài theo chủ đề. Vì vậy, việc tổ chức cho học sinh làm việc nhóm thì hiệu quả sẽ cao hơn, tạo được hứng thú cho học sinh học tập. Khi hoạt động làm việc nhóm các em sẽ được phân công làm sản phẩm cá nhân, mỗi thành viên trong nhóm sẽ hoàn thiện sản phẩm của mình. Cá nhân các em sẽ cố gắng để làm và hoàn thành nhiệm vụ được phân công. Khi các thành viên đã xong sản phẩm thì sẽ kết hợp, sắp xếp thành sản phẩm chung của cả nhóm.

Ở biện pháp này học sinh phát huy được tính tập thể, biết cách trao đổi, phối hợp cùng suy nghĩ, cùng làm việc, có tranh luận và thảo luận để cùng có hướng giải quyết vấn đề một cách hiệu quả, cụ thể là hoàn thành yêu cầu của bài học đề ra.

Việc tổ chức cho học sinh thực hành làm bài theo nhóm trong môn Mỹ thuật lớp 3 sẽ có rất nhiều lợi ích cho học sinh. Các em có năng khiếu vẽ nhưng chưa chắc đã biết cách quan sát, nhận xét sự vật hiện tượng, diễn tả sự vật bằng lời cho người khác hiểu ý định của mình một cách lưu loát, trong khi đó học sinh khác lại có thể nói, gợi ý, bổ sung cho nhau về cách quan sát, nhận xét; đánh giá sự vật một cách đầy đủ theo đúng yêu cầu của bài học, theo sự gợi ý của giáo viên. Biện pháp làm việc theo nhóm giúp các em học sinh nhút nhát dần dần tiến bộ...có điều kiện học tập các bạn biết cách diễn đạt tốt, tự rèn luyện thêm cho bản thân và dần khẳng định mình hơn.

Tổ chức dạy học theo nhóm cho học sinh lớp 3 tốt, sẽ nâng cao sự hiểu biết cho học sinh, giúp học sinh có sự thi đua tương tác trong học tập và cùng nhau tiến bộ. Việc tổ chức dạy học theo nhóm tốt thì vai trò của người giáo viên được nâng cao, giáo viên đóng vai trò là người chỉ dẫn, gợi mở, hướng dẫn, kích thích và hỗ trợ học sinh, đóng vai trò gần như một người trọng tài công minh của lớp.

Ví dụ như ở Bài 2: Người em yêu quý.

Với bài học này học sinh có thể chọn nhiều nội dung để làm bài, mỗi học sinh sẽ chọn một người mình yêu quý nhất để thực hành làm bài với các chất liệu khác nhau. Tôi hướng dẫn cho các em thực hành làm bài theo nhóm, mỗi nhóm sẽ làm theo các chất liệu khác nhau, có nhóm thực hành vẽ, nhóm thì làm sản phẩm chân dung bằng chất liệu như đĩa giấy sinh nhật, giấy báo, túi ly lông, giấy màu... nhóm thì làm bằng chất liệu đất nặn miết, mỗi học sinh sẽ làm bài và thực hành trong nhóm theo năng lực riêng cá nhân của mình làm sao cho hoàn thành nội dung bài học. Các bạn trong nhóm có thể hỗ trợ nhau cùng nhau giúp bạn hoàn thành bài và cùng chia sẻ bài của mình trong nhóm. Biện pháp thực hành làm việc theo nhóm này tôi đã áp dụng thành công ở tiết thi giáo viên dạy giỏi cấp huyện và học sinh đã có rất nhiều sản phẩm đẹp.

(Minh chứng 1 ở trang 19)

Ví dụ: CD6. Bài 2: Khu vui chơi của chúng em

Ở chủ đề này các em học sinh có thể lựa chọn được nhiều nội dung khác nhau để làm sản phẩm. Tôi hướng dẫn các nhóm tự thảo luận và thống nhất chọn nội dung phù hợp. Khi các em đã chọn được nội dung bước tiếp theo là các em cùng thống nhất về các vật liệu và hình thức để thể hiện nội dung về Khu vui chơi mà em thích. Sau đó nhóm trưởng sẽ phân công nhiệm vụ cho các thành viên trong nhóm, mỗi người làm một nhiệm vụ đây chính là hoạt động thực hành cá nhân. Học sinh sẽ vẽ, cắt và tạo dáng các mô hình thiết bị, vật dụng, tạo thêm hình dáng người, cảnh vật, cây cối, tạo sản phẩm cá nhân từ những vật liệu đã chuẩn bị theo sự phân.

Từ kho hình khối các sản phẩm thiết bị vui chơi của các cá nhân, các thành viên trong nhóm tập hợp các hình ảnh lại, đây là hoạt động làm việc nhóm. Sau đó giáo viên sẽ hướng dẫn nhóm lựa chọn, sắp xếp các sản phẩm cá nhân thành sản phẩm tập thể của nhóm. Sắp xếp sao cho thể hiện rõ nội dung của bài học, tạo trung tâm cho sản phẩm, tạo thêm phần không gian, sáng tạo thêm các chi tiết trang trí cho các thiết bị vui chơi có điểm nhấn, sinh động và đẹp mắt hơn.

(Minh chứng 2 trang 20)

3. Biện pháp 3: Khích lệ học sinh tự tin chia sẻ về sản phẩm mỹ thuật của mình, của nhóm và đánh giá sản phẩm của mình, của bạn.

Dạy học Mỹ thuật theo phương pháp mới không chỉ đơn giản là cung cấp tri thức, hướng dẫn thực hành về kỹ năng - kỹ thuật, mà cần phải phát triển các năng lực khác cho học sinh như năng lực trải nghiệm, năng lực biểu đạt, phân tích, trình bày, giao tiếp - đánh giá.

Sau mỗi một tiết học của bất kỳ môn học nào việc nhận xét và đánh giá bài học của học sinh là quan trọng. Môn Mỹ thuật là môn học đánh giá bằng nhận xét nên việc đánh giá bài vẽ, sản phẩm của học sinh càng quan trọng hơn.

Ở biện pháp này tôi khuyến khích các em học sinh nhiều hơn để các em tự mình bộc lộ năng lực phân tích và diễn giải. Bằng các câu hỏi gợi mở như: Tranh của em vẽ nội dung gì? Bức tranh của nhóm em có những hình ảnh gì? Em hay nhóm em đã sử dụng chất liệu gì để thể hiện sản phẩm? Em có nhận xét

gì về bố cục và màu sắc trong tranh hay trên sản phẩm của em, nhóm em, nhóm bạn?...v.v..Em hãy chia sẻ cảm xúc của mình sau khi đã hoàn thành sản phẩm?

Qua các gợi ý như vậy các em được phát triển cách suy nghĩ, tính sáng tạo và khám phá những ý tưởng mới khi tìm hiểu các bức tranh, các tác phẩm nghệ thuật, các sản phẩm mỹ thuật đã tạo được, để các em thuyết trình - chia sẻ về sản phẩm của mình sẽ tốt hơn. Khi được tham gia chia sẻ cảm xúc về bài học sẽ phát triển năng lực giao tiếp và đánh giá. Học sinh sẽ hăng hái tự thảo luận - phân tích và đánh giá các sản phẩm tại lớp.

Nhận xét, đánh giá sao cho các em nhận ra cái đẹp của bài vẽ, của các sản phẩm mỹ thuật mà học tập và gây được sự hứng thú và phấn đấu để vẽ đẹp, làm tốt hơn theo khả năng của mình. Tôi luôn dành thời gian nhất định để đưa ra những nhận xét nhẹ nhàng, không gây cảm giác nặng nề, và biết nhấn mạnh các nội dung chính, các chi tiết quan trọng của mỗi bài, của mỗi chủ mà các em đã làm tốt. Tôi không sử dụng cách nhận xét bài vẽ làm học sinh mất tự tin, tôi khuyến khích, khen ngợi học sinh nhiều. Tôi sử dụng những câu gợi mở để nhận xét bài, chỉ ra những gì mà học sinh chưa làm tốt để các em có thể tự bổ sung, điều chỉnh thêm. Bởi có sự nhận xét của bạn, nhận xét của cô giáo thì học sinh mới nhận ra những thiếu sót trong bài vẽ, sản phẩm của mình, để sửa sai và làm tốt hơn. Từ cách quan sát cá nhân, nhóm học sinh làm bài tôi có nhiều cách nhận xét cho các em. Từ nhận xét chung, nhận xét riêng từng nhóm, từng cá nhân học sinh, tìm ra những đặc điểm cốt yếu điển hình của từng em học sinh. Rút ra những thiếu sót để các em tự sửa và tự làm tốt hơn ở các bài học mỹ thuật sau. Do vậy các em thấy tự tin hơn khi lên trưng bày và chia sẻ và đánh giá về sản phẩm của mình, cũng như nhận xét đánh giá về sản phẩm của bạn.

(Minh chứng 3 và 4 trang 20 và 21)

4. Biện pháp 4: Khen thưởng - Động viên kịp thời tạo hứng thú thi đua chăm học và học tốt.

Người xưa có câu “Một nén tiền công không bằng đồng tiền thưởng”. Ngày nay người ta cũng nói “ Trăm đồng tiền công không bằng một đồng tiền thưởng”. Như vậy việc khen thưởng và động viên kịp thời đối với học sinh là rất quan trọng. Ai cũng vậy khi được khen thưởng và được động viên khích lệ sẽ có hứng thú làm việc tốt hơn và hiệu quả làm việc chắc chắn sẽ cao hơn.

Chính vì vậy trong quá trình học tập ở tại lớp tôi đã luôn khen thưởng và động viên học sinh bằng các hình thức khác nhau như: Tôi đã mua những hình tích cơ nhỏ ngộ nghĩnh dán tặng vào các bài các em hoàn thành tốt, hay để động viên học sinh ngoan, tích cực phát biểu bài, tôi sử dụng những bức tranh cát nhỏ tôi tự mua để tặng cho các em học sinh xuất sắc - tích cực học tập tốt hàng tháng. Ngoài ra trên phần mềm powerpoint thì tôi đã sáng tạo ra những bức “Thư khen” để khen thưởng học sinh vào cuối mỗi tháng. Khi học sinh được khen thưởng bằng “Thư khen” học sinh rất thích, trong thư có ghi họ tên học sinh, tên lớp và được khen thưởng nội dung tích cực học tập, đặc biệt có cả hình ảnh của em học sinh đấy do tôi chụp chèn cùng vào trong thư. Cuối mỗi tháng tôi sẽ trình chiếu lên cho các em xem, khi học sinh quan sát thấy hình ảnh của mình

được khen thưởng trong những thư khen thưởng hàng tháng, các em rất thích, đây cũng chính là động lực giúp các em học sinh có hứng thú để học tập tốt, thi đua học tốt hơn ở những tháng tiếp theo. Tổng kết hàng tháng đánh giá và xếp loại thường xuyên cho học sinh theo tháng, mỗi lớp tôi cho mỗi nhóm sẽ chọn ra một bạn tiêu biểu và trong các bạn tiêu biểu thì sẽ bình bầu chọn ra một bạn có nhiều phiếu bầu giờ tay bình chọn nhất sẽ là học sinh xuất sắc nhất tháng. Học sinh xuất sắc sẽ nhận được lời khen của cô, được tặng một tranh cát, hình ảnh thư khen thưởng trong tháng trên Powerpoint. Dưới đây là những hình ảnh mà tôi đã khen thưởng các em học sinh tại lớp vào cuối mỗi tháng.

(Minh chứng 5 ở trang 21,22)

Đề động viên kịp thời khi học sinh tham gia thi vẽ tranh các cuộc thi các cấp tôi cũng đã đề xuất với nhà trường tặng cho những học sinh có tranh vẽ đẹp và tích cực tham gia các cuộc thi vẽ tranh: Nhà trường cũng đã tặng cho 10 em học sinh trong đợt thi vẽ tranh về “Chiến thắng Điện Biên Phủ và Điện Biên Phủ hôm nay” và cuộc thi vẽ tranh “Sáng kiến bảo đảm trật tự trường học về phòng ngừa bạo lực học đường và lao động trẻ em” mỗi em một quyển vở và chọn 10 em học sinh tích cực học tập tốt và tích cực tham gia nhiều các cuộc thi vẽ tranh trong năm học có nhiều tranh đẹp được gửi đi dự thi sẽ được tặng 2 quyển vở. Đặc biệt cuối năm tôi sẽ sử dụng những bức thư khen thưởng tôi đã làm trên Powerpoint, tôi đi in màu ra, để khen và tặng “Thư khen” này cho những học sinh xuất sắc trong năm học, mỗi lớp chọn một học sinh tiêu biểu được nhận thư. Mỗi thư khen thưởng này cũng không đáng giá bao nhiêu, chỉ hai nghìn đồng một thư khen thưởng, tôi tự trích tiền lương của mình để in tặng cho các em học sinh, để tạo cho các em niềm vui, niềm hứng khởi trong học tập và các em sẽ thi đua học tập tốt hơn ở những năm học tiếp theo.

(Minh chứng 6 ở trang 22)

5. Áp dụng kĩ thuật “Các mảnh ghép” trong dạy học môn mỹ thuật lớp 3.

5.1: Khái niệm kĩ thuật “Các mảnh ghép”

Kỹ thuật “Các mảnh ghép” (Jigsaw) là hình thức học tập kết hợp giữa cá nhân với nhóm và các nhóm với nhau nhằm:

- Cùng nhau giải quyết một nhiệm vụ có nhiều chủ đề
- Khuyến khích sự tham gia tích cực của học sinh
- Nâng cao vai trò cá nhân trong quá trình hợp tác (Mỗi cá nhân không chỉ hoàn thành nhiệm vụ ở vòng 1 (Là vẽ hình, làm sản phẩm cá nhân) mà còn phải truyền đạt lại kết quả và hoàn thành nhiệm vụ ở vòng 2 (Cùng bạn tạo sản phẩm nhóm - Giới thiệu bài, chia sẻ cảm nhận của mình và cùng bạn đánh giá sản phẩm).

Đây là một kĩ thuật hay, áp dụng tốt cho môn Mỹ thuật mà tôi đã sử dụng. Để học sinh hiểu được nội dung yêu cầu của mỗi bài học, mỗi chủ đề và làm được tốt các sản phẩm theo đúng yêu cầu bài học thì các em phải chủ động và cùng nhau hợp tác, giao nhiệm vụ để các cá nhân được tham gia làm một nhiệm vụ chung của nhóm, biết kết hợp cùng học sinh khác để hoàn thiện sản phẩm chung của cả nhóm.

Ví dụ: CD 5. Bài 3: Khu vườn kì diệu.

Ở bài học này học sinh phải hoàn thiện sản phẩm cá nhân của mình từ bài học trước. Tôi hướng dẫn các nhóm trưởng phân công nhiệm vụ cho các bạn trong nhóm, chọn các con sinh vật từ bài học trước. Phân công tiếp cho các thành viên, bạn thì vẽ hình cây cối, hoa lá, bạn thì vẽ màu, bạn thì cắt hình in các con côn trùng ra khỏi giấy. Từ bài học trước có sự kết nối với bài học sau, học sinh linh hoạt sử dụng hình in con côn trùng, kết hợp vẽ tranh theo nhóm, cùng cắt hình, sắp xếp bố cục, dán các hình con côn trùng đã chọn để hoàn thiện cho bài học.

**Ảnh học sinh đang thực hành làm nhóm, ảnh sản phẩm đã hoàn thiện
Ảnh học sinh lên bảng chia sẻ về sản phẩm .
(Ảnh chụp: cô Lê Thoa)**

5.2. Lựa chọn nội dung dạy học

Để giúp học sinh học tốt, làm sản phẩm mỹ thuật đẹp giáo viên đòi hỏi phải có phương pháp dạy học tốt và kết hợp tốt các kỹ thuật dạy học để lựa chọn nội dung dạy học phù hợp với đối tượng học sinh. Để vẽ được tranh đẹp, làm các sản phẩm sinh động đẹp mắt các em phải biết liên hệ thực tế, dựa vào thực tiễn để đưa những hình ảnh sinh động của cuộc sống vào trong tranh qua đôi bàn tay khéo léo của mình. Từ đó để vẽ được tranh đẹp, tạo ra sản phẩm đẹp có tính sáng tạo, đúng nội dung bài học các em học sinh phải có thói quen quan sát cảnh thật, vật thật, người thật... Dạy học sinh học vẽ tranh đẹp, sáng tạo sản phẩm tốt là giúp các em nhận thức về cái đẹp và tạo ra cái đẹp. Một bức tranh đẹp là một bức tranh có các nét vẽ tranh sáng tạo, nhìn rất lạ mắt và ngộ nghĩnh, chỉ có một không có hai. Bởi vẽ được một bức tranh đẹp rồi khó có thể vẽ lại được như thế. Một sản phẩm có tính sáng tạo các em phải biết kết hợp tư duy và thực tế để

tạo ra sản phẩm đẹp và có tính ứng dụng cao cho cuộc sống, nên tôi luôn khuyến khích các em có nhiều ý tưởng sẽ vẽ hình ra, chọn nội dung, chọn các chất liệu phù hợp, sáng tạo theo cảm nhận và sự sáng tạo riêng của mình, không nên sao chép ý tưởng của người khác.

Thời gian 35 – 40 phút để học sinh vẽ hình một bức tranh, hoàn thiện sản phẩm cá nhân và biết lưu giữ bài vẽ-sản phẩm để tiết 2 hoàn thiện. Vậy để học sinh vẽ tranh đúng nội dung, làm sản phẩm nhanh, đúng yêu cầu, dễ hiểu, mà học sinh nắm chắc được kiến thức để thực hành đúng nội dung dễ dàng là rất khó. Đòi hỏi người giáo viên phải lựa chọn nội dung học thích hợp để lôi cuốn sự thích thú, say mê học tập cho các em. Ngay từ những bài đầu tiên tôi đó luôn quan tâm đến các em hướng dẫn cho các em cách chọn nội dung qua quan sát tranh, hình ảnh và nhất là được xem video liên hệ thực tế cuộc sống có liên quan đến bài học. Luôn tạo không khí hào hứng, hăng say, vui vẻ cho học sinh, làm cho các em luôn mong chờ đến giờ học môn Mỹ thuật.

- Ví dụ: Bài 3: Gia đình yêu thương.

Bài học này yêu cầu học sinh vẽ tranh về hoạt động gia đình. Các em có thể lựa chọn vẽ tranh với nhiều nội dung khác nhau như: Vẽ cảnh gia đình em đang ăn cơm, gia đình em cùng xem tivi, cùng vui chơi, cùng đi du lịch,... có rất nhiều nội dung để các em chọn vẽ. Học sinh chọn vẽ được tranh về gia đình là các em đã hình dung lại được các hoạt động sinh hoạt hàng ngày ở gia đình mà các em cùng bố, mẹ, ông bà, anh, chị em mình đã tham gia. Từ đây các em sẽ biết yêu thương gia đình mình nhiều hơn.

Bài này tôi hướng các con chọn nội dung phù hợp gần gũi, có các hoạt động mà hàng ngày các em đều được làm cùng mọi người trong gia đình, hay nội dung nào mà các em nhớ nhất khi được tham gia cùng gia đình. Như vậy học sinh sẽ dễ hình dung và vẽ theo đúng yêu cầu bài học.

5.3. Tổ chức cho học sinh nhận xét và đánh giá kết quả.

Ở Kỹ thuật “**Các mảnh ghép**” là hình thức học tập kết hợp giữa cá nhân với nhóm và các nhóm với nhau nhằm:

Cùng nhau giải quyết một nhiệm vụ có nhiều chủ đề. Khuyến khích sự tham gia tích cực của học sinh

Nâng cao vai trò cá nhân trong quá trình hợp tác.

Khi học sinh đã làm việc và hoàn thành nhiệm vụ 1 là hình hoàn thành sản phẩm, vậy vòng 2 là việc tổ chức cho HS báo cáo kết quả hay chính là phần trưng bày tranh vẽ và chia sẻ về sản phẩm tranh của mình cũng như tất cả học sinh được tham gia nhận xét và đánh giá. Hết thời gian thực hành giáo viên gọi lần lượt từng cá nhân học sinh hay đại diện nhóm lên trình bày về nội dung mà cá nhân mình hay nhóm đã vẽ được bức tranh, tạo được sản phẩm của mình hay nhóm mình.

Ví dụ: Bài 3: Gia đình yêu thương. (vẽ tranh về hoạt động gia đình).

- Học sinh chọn được nội dung và vẽ được tranh đúng nội dung chủ đề là hoàn thành vòng 1.

- Tiếp theo học sinh sẽ tự mình trưng bày, chia sẻ, nhận xét về bức tranh của mình, của bạn:

Tranh về gia đình em có nội dung gì,

Hình ảnh chính, hình ảnh phụ là gì?

Bức tranh có đường nét, màu sắc như thế nào?

Đây chính là học sinh đã hoàn thành nhiệm vụ nội dung ở vòng 2.

Sau mỗi một tiết học việc phân tích, nhận xét và đánh giá bài học - sản phẩm của học sinh là quan trọng đối với tất cả các môn học. Đặc biệt môn Mỹ thuật là môn học được đánh giá bằng nhận xét nên việc phân tích, nhận xét, đánh giá bài vẽ, sản phẩm của học sinh là rất quan trọng.

Áp dụng Kỹ thuật “*Các mảnh ghép*” và kết hợp các biện pháp dạy học giúp học sinh tự tin chia sẻ cảm nhận, biết nhận xét đánh giá bài học, đánh giá sản phẩm mỹ thuật của mình và của bạn, tôi khuyến khích các em học sinh tự tin nhiều hơn để các em tự mình bộc lộ năng lực diễn giải, năng lực phân tích và đánh giá bài học của mình, của bạn một cách khách quan và tự nhiên nhất.

III/ KẾT QUẢ SAU KHI ÁP DỤNG GIẢI PHÁP SÁNG KIẾN.

1. Kết quả thực hiện đề tài có so sánh đối chứng.

Có thể thấy rõ chất lượng khảo sát sau khi đã thực hiện đề tài so sánh đối chứng với bảng khảo sát chất lượng khi chưa thực hiện như sau:

+ Đề khảo sát khi chưa thực hiện: Bài 2: Những người bạn thân thiện.

(Học sinh thực hiện vẽ tranh)

Lớp	Tổng số HS	Hoàn thành tốt		Hoàn thành		Chưa hoàn thành	
		Số HS	%	Số HS	%	Số HS	%
3a	28	2	7,1	16	57,1	10	35,8
3b	31	3	9,7	20	64,5	8	25,8
3c	36	6	16,7	23	63,9	7	19,4
Tổng	95	11	11,6	59	62,1	25	26,3

Bảng khảo sát chất lượng khi chưa thực hiện đề tài.

+ Đề khảo sát khi đã thực hiện: Bài 3: Đô thị trong mắt em.

(Học sinh thực hiện vẽ tranh)

Lớp	Tổng số HS	Hoàn thành tốt		Hoàn thành		Chưa hoàn thành	
		Số HS	%	Số HS	%	Số HS	%
3a	28	13	46,4	15	53,6	0	0
3b	31	14	45,2	17	54,8	0	0
3c	36	25	69,4	11	30,6	0	0
Tổng	95	52	54,7	43	45,3	0	0

Bảng khảo sát chất lượng khi đã thực hiện đề tài.

Nhờ đã áp dụng các biện pháp dạy học tích cực và kỹ thuật dạy học tốt để giúp cho học sinh học tốt môn mỹ thuật. Không chỉ thể hiện ở bảng khảo sát chất lượng cuối năm này mà cả quá trình thực hiện tôi đã thấy các em tiến bộ thực sự về mọi mặt. Các em học sinh rất thích học mỹ thuật, thích vẽ tranh, có nhiều sản phẩm sáng tạo đẹp mắt, tích cực thực hành mỹ thuật, chủ động hơn trong các hoạt động học tập và đã có nhiều biến chuyển lớn trong học tập. Các em đã đạt được kết quả rất tốt, nhất là không còn học sinh chưa hoàn thành bài.

2. Bài học kinh nghiệm

Trong quá trình thực hiện nghiên cứu đề tài và vận dụng các biện pháp đổi mới kết hợp kỹ thuật dạy học tích cực đã giúp học sinh học hình thành các kỹ năng học và thực hành làm bài tốt môn Mỹ thuật lớp 3. Với những kết quả đạt được nhờ những biện pháp, kỹ thuật dạy học tôi đã và đang áp dụng, tôi thấy việc đổi mới và vận dụng các phương pháp, các biện pháp, kỹ thuật dạy học mới giúp cho các em học sinh hứng thú học mỹ thuật là không khó. Quan trọng nhất là giúp các em có phương pháp học tốt. Tôi rút ra bài học kinh nghiệm là: Phải gần gũi các em, luôn tạo không khí vui vẻ, nắm bắt được đặc điểm tâm sinh lý của lứa tuổi các em qua các bài học để có các phương pháp thích hợp với từng các nhân học sinh. Muốn dạy tốt và để các em học tốt là phải luôn đổi mới các biện pháp, kỹ thuật cũng như các phương pháp trong dạy học môn Mỹ thuật nói chung và phân môn khác nói riêng. Bởi học Mỹ thuật có mối quan hệ chặt chẽ với các phân môn học khác. Học vẽ tranh, sáng tạo các sản phẩm mỹ thuật là tổng hòa các kiến thức và kỹ năng của nghệ thuật. Thường xuyên trao đổi với bạn bè đồng nghiệp về các phương pháp dạy học đổi mới, sử dụng các ứng dụng công nghệ thông tin hỗ trợ các tiết dạy cần thiết để nâng cao hiệu quả cao cho tiết dạy. Cách tổ chức trong dạy học và sử dụng các phương pháp đổi mới trên lớp một cách linh hoạt và thích hợp.

IV/ HIỆU QUẢ CỦA SÁNG KIẾN

1. Hiệu quả về khoa học.

Cùng với sự phát triển của xã hội thì nhu cầu về cuộc sống ngày một cao hơn. Vì vậy, Mỹ thuật là một môn nghệ thuật của cái đẹp, nhu cầu cuộc sống cao con người tìm đến cái đẹp sẽ nhiều hơn. Cái đẹp mang lại cho con người niềm vui, xây dựng trí tuệ của con người ngày càng sâu rộng hơn và cách nhìn nhận về cuộc sống nhân loại toàn cầu sẽ văn minh hơn. Hiệu quả về khoa học mà sáng kiến đem lại là học tốt môn mỹ thuật sẽ rèn luyện cho học sinh cách quan sát các sự vật, hiện tượng, khả năng tìm tòi, tư duy, sáng tạo để góp phần hình thành phẩm chất của người lao động mới. Giúp học các em sinh nhận thức được vẻ đẹp của nền mỹ thuật dân tộc qua các thời kỳ và luôn có ý thức giữ gìn và bảo tồn nền mỹ thuật đậm đà bản sắc dân tộc của chúng ta.

Mỗi dân tộc đều có nền nghệ thuật của mình. Nghệ thuật dân tộc nảy sinh ra từ nhu cầu cuộc sống, phù hợp môi trường, phong tục tập quán địa phương, với tâm lý con người...đã thấm vào xương máu và trở thành lễ sống của cộng đồng, không dễ phai mờ. Mọi quốc gia đều có thức giữ gìn và làm phong phú hơn nền nghệ thuật dân tộc. Ở nước ta" bảo tồn và phát huy nghệ thuật truyền thống" và "

giữ gìn bản sắc dân tộc" đã được Đảng và nhà nước quan tâm. Mà nghệ thuật chính là Mĩ thuật, nhờ có Mĩ thuật mà con người được tiếp cận cái đẹp nhiều hơn.

2. Hiệu quả về kinh tế.

Như đã nói ở trên "Mĩ thuật là cách tạo ra cái đẹp" đây là cách nói của họa sĩ Nguyễn Phan Chánh. Cái đẹp mang lại khoái cảm thẩm mỹ là một thuộc tính của nhận thức con người, vì thế bằng năng lực tư duy, sự cảm thụ tinh tế, khả năng sáng tạo của con người không ngừng tạo ra cái đẹp theo ý thích của mình để phục vụ cho nhu cầu đời sống tinh thần vật chất ngày càng cao của con người. Đúng vậy hiệu quả trực tiếp mà sáng kiến kinh nghiệm của tôi đưa ra ở đây chưa thể cụ thể nhưng tôi có thể chỉ ra một số lợi ích như sau:

- Học sinh biết tận dụng các vật liệu phế liệu bỏ đi để tái chế ra các sản phẩm mĩ thuật đẹp có tính sáng tạo để trang trí, giúp giảm thiểu rác thải ra môi trường, giúp môi trường xanh - sạch - đẹp đó là một hiệu quả về kinh tế.

- Học sinh biết nhìn và cảm nhận ra các đẹp có ở xung quanh các em, hướng các em biết làm đẹp cho bản thân mình, cho người mình yêu quý, cho gia đình mình đình và sau là cho xã hội đấy cũng là một lợi ích về kinh tế.

3. Hiệu quả về xã hội

Trong tác phẩm mĩ thuật luôn có cái hay và cái đẹp được người họa sĩ gửi gắm vào trong tác phẩm của mình. Cuộc sống của chúng ta cũng vậy cũng có vô vàn cái đẹp, cái đẹp trong thiên nhiên, cái đẹp ở hành động, cái đẹp trong các mối quan hệ xã hội,... Chúng ta biết yêu cái đẹp, yêu thiên nhiên, yêu con người thì cuộc sống và xã hội quanh ta luôn đẹp. Từ ý thức đó chúng ta biết làm đẹp cho gia đình, làng xóm, trường lớp và gìn giữ truyền thống phong tục, tập quán dân tộc và các di sản văn hoá nghệ thuật của đất nước đây chính là hiệu quả của xã hội. Hiệu quả tốt nữa về mặt xã hội là học sinh được nâng cao về chất lượng học tập, thi đua dạy và học tốt. Để các em có những tư duy tốt về thẩm mỹ, các em tự học tập, tự sáng tạo bằng chính năng lực của mình và mang lại nhiều cái hay, cái đẹp cho gia đình, cho cộng đồng và cho xã hội. Đặc biệt hơn cả là thông qua sáng kiến kinh nghiệm tôi phát hiện và bồi dưỡng cho các em học sinh có năng khiếu để các em sẽ là những người biết làm đẹp cho việc xây dựng đất nước giàu mạnh và phát triển xã hội văn minh sau này.

V. TÍNH KHẢ THI (Khả năng áp dụng vào thực tiễn công tác ở trường Tiểu học Phú Phương).

Là giáo viên giảng dạy bộ môn Mĩ thuật đã nhiều năm tại trường tiểu học Phú Phương tôi luôn tâm huyết với nghề, với môn dạy học của mình. Mĩ thuật là một môn nghệ thuật, mà nói đến nghệ thuật là nói đến cái đẹp. Đúng vậy bộ môn Mĩ thuật là bộ môn làm ra cái đẹp, tạo ra cái đẹp. Tôi luôn ý thức dạy học Mĩ thuật là dạy cho các em học sinh thấy cái đẹp và biết làm đẹp. Xã hội ngày càng phát triển thì nhu cầu làm đẹp ngày càng cao, do vậy chất lượng cuộc sống được nâng lên, chất lượng cuộc sống cao thì đòi hỏi con người phải có kiến thức phù hợp, được quan tâm về chất lượng giáo dục cao. Đúng vậy giáo dục luôn được Đảng, nhà nước quan tâm được đặt lên hàng đầu, từ bộ giáo dục, các phòng giáo dục

và đào tạo quan tâm về đổi mới phương pháp dạy học tích cực để nâng cao chất lượng học sinh. Việc đổi mới sách giáo khoa kết hợp áp dụng các phương pháp dạy học tích cực mới, môn Mỹ Thuật có sự liên kết với thực tiễn nhiều hơn bởi dạy học mỹ thuật bây giờ không đơn giản là vẽ trên giấy. Học mỹ thuật bây giờ được vận dụng, sử dụng nhiều các chất liệu khác nhau, mỹ thuật ứng dụng tạo ra rất nhiều sản phẩm phục vụ cuộc sống, phục vụ xã hội. Có nhiều sản phẩm mỹ thuật ứng dụng như: Quần áo chúng ta mặc hàng ngày, giày dép, túi, các đồ vật trang trí, hay chính ngôi nhà ta đang ở, hay đồ đạc trong nhà ta đang dùng,...tất cả những thứ đó là sản phẩm ứng dụng của mỹ thuật tạo ra từ các nhà kiến trúc sư, nhà thiết kế nội thất, nhà thiết kế thời trang,...

Xã hội phát triển con người càng phải phát triển để thích nghi với cuộc sống đẹp và toàn diện hơn. Môn mỹ thuật giúp cho con người có cái nhìn toàn diện và khách quan về mọi mặt, về cái đẹp của cuộc sống. Chính vì vậy khi dạy học Tôi luôn hướng cho học sinh yêu quý đẹp, biết đến cái đẹp, đẹp trong bài vẽ mỹ thuật của các em, muốn có bài vẽ đẹp các em phải có nét vẽ đẹp, muốn có nét vẽ đẹp các em phải biết tư duy chọn hình ảnh đẹp để đưa vào trong tranh của mình. Đặc biệt hơn là tạo ra sản phẩm đẹp thì các em cần có sự liên hệ với thực tế cuộc sống nhiều hơn để tạo ra được sản phẩm đẹp, chất lượng ứng dụng cao. Chính vì vậy nên Tôi đã chọn những biện pháp tích cực giúp học sinh học tốt cùng kết hợp với kỹ thuật dạy học mới giúp cho các em học sinh tiếp thu môn Mỹ thuật một cách dễ dàng nhất. Các em biết vận dụng những kiến thức đã học về môn Mỹ thuật để làm đẹp cho chính bản thân mình, cho gia đình mình và sau này cho tương lai các em. Qua đây có thể định hướng các ngành nghề có liên quan đến mỹ thuật để các em phát triển khả năng sáng tạo nghệ thuật, khả năng tư duy bởi có nhiều nghiên cứu cho thấy trẻ tiếp xúc sớm với mỹ thuật sẽ có tư duy logic, toán học, ngôn ngữ rất tốt, có khả năng lập luận, so sánh và trình bày tốt hơn những trẻ ít hoặc không tiếp xúc với mỹ thuật.

Các em chính là những mầm non tương lai của đất nước, các em biết làm đẹp thì xã hội cũng sẽ đẹp, chính vì vậy tôi đã áp dụng thành công “Một số biện pháp và kỹ thuật dạy học giúp các em học sinh lớp 3 học tốt môn mỹ thuật”, cụ thể là các em đã có rất nhiều những bài vẽ đẹp, những sản phẩm mỹ thuật đẹp của các em đã được trưng bày tại phòng nghệ thuật. Đặc biệt các em đã tham gia rất nhiều các cuộc thi vẽ tranh của nhà trường cũng như của cấp trên tổ chức và đã có rất nhiều bức tranh đẹp của các em đã gửi đi dự thi như: Cuộc thi vẽ tranh “Ý tưởng trẻ thơ” của sở giáo dục và đào tạo, cuộc thi “Vẽ tranh theo sách” do thư viện nhà trường tổ chức, cuộc thi vẽ tranh “Hà Nội trong em”, cuộc thi vẽ tranh về “Chiến thắng Điện Biên Phủ và Điện Biên Phủ hôm nay”, cuộc thi vẽ tranh “Sáng kiến bảo đảm trật tự trường học về phòng ngừa bạo lực học đường và lao động trẻ em”, cuộc thi “Em vẽ trường học hạnh phúc”. Các cuộc thi đều của Bộ giáo dục - phòng giáo dục và đào tạo huyện gửi công vãng tổ chức. Đặc biệt cuộc thi vẽ tranh “Sáng kiến bảo đảm trật tự trường học về phòng ngừa bạo lực học đường và lao động trẻ em” này tôi đã có học sinh đạt giải nhì cấp huyện

và được chọn tranh gửi đi dự thi cấp thành phố. Đặc biệt hơn nữa là tôi đã đạt được giải Ba trong Hội thi giáo viên dạy giỏi cấp Huyện, năm học 2023 -2024.

(Minh chứng 7 ở trang 23)

VI/ THỜI GIAN THỰC HIỆN ĐỀ TÀI, SÁNG KIẾN

1. Tháng 9: Lập kế hoạch xây dựng đề tài, sáng kiến
2. Tháng 10 đến tháng 4: Thực hiện áp dụng các biện pháp và kĩ thuật dạy học nhằm giúp học sinh học tốt môn mỹ thuật lớp 3.
3. Tháng 5: Hoàn thiện đề tài, sáng kiến kinh nghiệm

Thời gian thực hiện đề tài, sáng kiến: Từ tháng 9/ 2023 đến tháng 5 năm 2024.

VII/ KINH PHÍ THỰC HIỆN ĐỀ TÀI, SÁNG KIẾN.

Trong quá trình dạy học trong năm học đề động viên, khích lệ ý thức thi đua học tập tốt cho học sinh, tôi có mua một số cuộc - tranh hình dán tích cơ, tranh cát, in Thư khen để thưởng học sinh kinh phí không đáng kể.

Kinh phí thực hiện: 0 đồng

PHẦN III: KIẾN NGHỊ VÀ ĐỀ XUẤT

1. Kết luận chung.

Dựa vào bảng số liệu kết quả đạt được sau khi thực hiện đề tài trên, tôi thấy các em học sinh đã có ý thức hơn và thực sự thích học môn Mỹ thuật, nhất các em đã biết tự chọn được nội dung phù hợp với bài học, chủ đề theo khả năng của mình. Tự mình thể hiện bài, tự do tạo sản phẩm theo óc sáng tạo, theo tâm tư tình cảm trên cơ sở về những gì mà các em cảm nhận về thế giới xung quanh. Đặc biệt hơn đó là các em đã biết tự giác trong mọi hoạt động học tập, quan tâm đến bạn bè, biết giúp đỡ bạn mình có gia đình khó khăn. Các em được gia đình mình quan tâm hơn về mọi mặt, chuẩn bị đồ dùng học tập đầy đủ trước khi đến lớp...v.v. Và nhất là các em đã biết cùng nhau thi đua học tập, sáng tạo và thực hiện tốt các bài mỹ thuật. Các em thi đua học tập thật tốt để trở thành những con người tốt, chủ nhân tương lai sau này của đất nước. Trên đây là một số biện pháp và kĩ thuật dạy học mà tôi đã áp dụng, với mong muốn giúp cho học sinh tiếp cận với môn Mỹ thuật, để các em biết thưởng thức, khám phá và tập sáng tạo nghệ thuật theo khả năng của mình. Do thời gian nghiên cứu chỉ trong vòng một năm học nên còn nhiều hạn chế. Tôi chỉ giới thiệu một số biện pháp và kĩ thuật tích cực nhằm giúp cho học sinh học tốt môn Mỹ thuật lớp 3. Tôi rất mong được sự góp ý tận tình của Ban giám hiệu nhà trường và của các bạn đồng nghiệp để việc giảng dạy môn Mỹ thuật ngày càng tốt hơn.

2. Những kiến nghị và đề xuất sau quá trình thực hiện đề tài

Qua quá trình nghiên cứu và thực hiện đề tài, sáng kiến kinh nghiệm tôi xin đề xuất một số kiến nghị nhằm giúp cho học sinh khối 3 nói riêng và học sinh tiểu học nói chung. Muốn học sinh học tốt môn Mỹ thuật thì Nhà nước, Bộ giáo dục và đào tạo, Phòng giáo dục và đào tạo, các cấp lãnh đạo, nhà trường cũng như Hội cha mẹ(Phụ huynh) học sinh cần tạo mọi điều kiện tốt như:

- Trang bị, cung cấp về cơ sở vật chất, bổ sung các thiết bị cần thiết như: Máy tính, máy chiếu, tranh ảnh, mô hình, vật mẫu và các thiết bị cần thiết phục vụ cho dạy và học môn Mỹ thuật.

- Tổ chức thêm các chuyên đề mỹ thuật để chúng tôi có điều kiện giao lưu, học hỏi kinh nghiệm của các đồng chí, đồng nghiệp đồng thời chúng tôi kịp nắm bắt ý kiến chỉ đạo về chuyên môn của cấp trên.

- Tổ chức các cuộc thi vẽ tranh ở cấp Huyện và có khen thưởng cho học sinh tạo sự phấn khởi và thi đua học tập tốt giữa các học sinh và cho các em học sinh có năng khiếu có cơ hội phát huy năng khiếu, được gặp gỡ giao lưu, học hỏi các bạn có cùng sở thích như mình.

- Đặc biệt là được sự quan tâm của các bậc phụ huynh học sinh: Chuẩn bị cho con sách giáo khoa mỹ thuật, vở vẽ và đầy đủ đồ dùng học tập cần thiết.

Trên đây là Đề tài sáng kiến kinh nghiệm của tôi. Tôi rất mong nhận được sự góp ý và nhận xét của hội đồng khoa học. Sự quan tâm góp ý trân thành của Ban giám hiệu nhà trường, của bạn bè đồng nghiệp để đề tài, sáng kiến của tôi hoàn thiện hơn.

Tôi xin trân thành cảm ơn !

* Tôi xin cam đoan Sáng kiến kinh nghiệm này là do tôi tự nghiên cứu và tự viết, không sao chép của người khác. Nếu sai tôi hoàn toàn chịu trách nhiệm.

Phú Phương, ngày 10 tháng 5 năm 2024

Tác giả kí tên

Lê Thị Thoa

CÁC MINH CHỨNG CỦA ĐỀ TÀI SÁNG KIẾN KINH NGHIỆM

Minh chứng 1: Giáo viên hướng dẫn học sinh làm bài trong nhóm và sản phẩm trưng bày của các nhóm trong tiết thi giáo viên dạy giỏi.

Ảnh chụp: cô Lê Thoa

Minh chứng 2: Học sinh thực hành làm việc nhóm và sản phẩm nhóm của các em học sinh. (Ảnh chụp: cô Lê Thoa).

Minh chứng 3: Học sinh trưng bày và chia sẻ về sản phẩm cá nhân
Ảnh chụp: cô Lê Thoa

Minh chứng 4: Học sinh trưng bày và chia sẻ về sản phẩm của cá nhân và của nhóm.

Minh chứng 5: Hình ảnh các em học sinh được cô giáo khen thưởng tại phòng học mỹ thuật vào cuối mỗi tháng.

(Ảnh chụp: cô Lê Thoa)

Minh chứng 6: Thư khen học sinh
Ảnh chụp: cô Lê Thoa

Minh chứng 7: Bức tranh vẽ về chủ đề Phòng chống bạo lực học đường
Học sinh: Phương Công Nghĩa.
Ảnh chụp: Lê Thoa

Minh chứng 7: Ảnh tôi đi nhận thưởng đạt giải Ba trong hội thi
giáo viên dạy giỏi cấp huyện.
Ảnh chụp: Lê Thoa

**CÁC SẢN PHẨM MĨ THUẬT VÀ TRANH VẼ
CỦA CÁC EM HỌC SINH KHỐI 3
Năm học 2023 - 2024.**

Sản phẩm: Mặt nạ con thú
Học sinh: Quang Thanh - 3C

Sản phẩm: Mặt nạ thỏ, mặt nạ chú hề
Học sinh: Diệu Chi - 3B. Nhật Minh - 3A

Tranh: Gia đình em đi thăm Vịnh Hạ Long
Học sinh: Minh Thư - 3B

Tranh: Gia đình em làm vườn
Học sinh: Ngọc Mai - 3C

SP: Cây và mô hình nhà cao tầng
Học sinh: Thanh Hà, Thành Nhân - 3B

SP: Cây làm bằng bìa, giấy màu
Học sinh: Minh Tùng, Đức Nhật - 3A

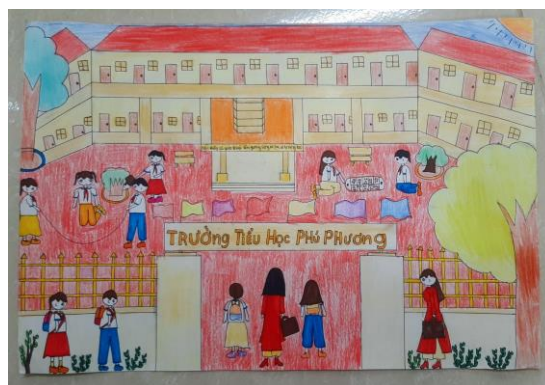
Sản phẩm: Chân dung ông em
Chất liệu đất sét
Học sinh: Hà Vy - 3B

Sản phẩm: Chân dung mẹ em, chị của em
Chất liệu đất nặn tự khô
Học sinh: Huyền My, Khánh An - 3C

Tranh: Trường em xanh sạch đẹp
Học sinh: Bạch Dương - 3C

Tranh: Ngôi trường hạnh phúc
Học sinh: Thu Phương - 3A

Sản phẩm: Khu vui chơi trong công viên
Học sinh: Hà và Chi - 3B

Sản phẩm: Khu vui chơi trường em
Học sinh: Ngân và Ngọc - 3A

Tranh: Mừng chiến thắng Điện Biên phủ
Học sinh: Đặng Vinh - 3C

Tranh: Trường em hạnh phúc
Học sinh: Khánh Ngân - 3A

Tranh: Em vui tết Trung thu
Học sinh: Bảo Khánh - 3A

Tranh: Gia đình em nấu bánh chưng Tết
Học sinh: Đức Vinh - 3B

Tranh: Mừng chiến thắng Điện Biên Phủ
Học sinh: Hữu Minh - 3A

Tranh: Mừng chiến thắng Điện Biên Phủ
Học sinh: Bảo Sơn - 3C

Sản phẩm: Các đồ vật ở phòng khách, nhà bếp và phòng ngủ nhà em

Bài: Đồ vật thân quen - Chất liệu: Đất nặn tự khô

Học sinh: Ánh Dương - 3C. Thu Phương - 3A. Bảo Anh - 3B

Tranh: Chân dung bố em

Chất liệu: Màu sáp vẽ trên giấy

Học sinh: Bảo Anh - 3A

Tranh: Chân dung mẹ em

Chất liệu: Màu sáp, giấy màu, giấy gói quà

Học sinh: Nhung - 3B

Tranh : Khu vườn kì diệu

Chất liệu màu woat, bút dạ

Học sinh: Quỳnh Như - 3B

Sản phẩm: Phong cảnh mùa thu

Chất liệu: Lá cây khô, keo sữa, màu sáp

Học sinh: Ngọc Nam, Tấn Sang - 3C

(Tất cả ảnh chụp các sản phẩm, tranh vẽ của học sinh: cô Lê Thoa chụp)